

staa overfor enten at gaa til de 8 Millioner, det koster nu, eller ogsaa at lide det omtalte Tab, og jeg tvivler om, at det bliver ved Rentetabet af de 4 Mill. Kr. og ikke snarere bliver Renten af de 8 Millioner, Statsbanerne kommer til at tabe, fordi man ikke gjorde det, enhver Privatvirksomhed vilde have gjort, nemlig at opretholde Stationerne og udvide dem, saaledes at Adgangen blev lettere. Man vil forære det til Rentetabet svarende Beløb, altsaa i Virkeligheden denne Kapital, til Sporvognene eller Slingerup-Banen eller andre.

Naar det er disse Grunde, jeg gør gældende — og jeg er overbevist om, at jeg har Ret i at gøre dem gældende —, er det ingen Inkonsekvens, naar jeg paa den ene Side ønsker, at Statsbanerne skal betale sig, og paa den anden Side ønsker, at man paa et Tidspunkt, hvor man sætter saa mange Hænder som muligt i Gang for at udføre nyttigt Arbejde, ogsaa skulde tage fat paa dette. Kan det af praktiske Grunde ikke lade sig gøre, beklager jeg det, men saa er dette — jeg gentager det endnu en Gang — et Pragteksempel paa, hvilken Sparsommelighedspolitik der drives med Hensyn til Statsbanerne og ikke mindst af den lovgivende Forsamling, som har saa mange andre Interesser, Valgkredsinteresser o. s. v., og derfor ikke særlig kan tænke paa at drive Statsbanerne fornuftigt og praktisk.

Det er af denne Grund, jeg har bedt om Ordet, idet jeg gerne for en Gangs Skyld vilde give denne Betragtning Luft. Det er muligt, det ikke er til nogen Nytte, og jeg har ogsaa sagt til mig selv, at hvis jeg, fordi jeg var forhindret i at give Møde i Aftes, var gaaet ud af Talernes Række, kunde jeg have beroliget mig med, at det ikke var til nogen Nytte at sige dette her. Naar jeg nu dog har udtalt mig, som jeg har, kunde jeg finde nogen Trøst i, at der bliver sagt adskilligt andet her i Salen, som heller ikke er til nogen Nytte. Men jeg vilde dog gerne have Lov til at være Sangviniker nok til at tro, at det ikke er helt unyttigt at lade en Røst høre i denne Retning. Den Slags Foranstaltninger skal jo slet ikke træffes som Gave til Københavnerne. Da der i sin Tid foresloges Foranstaltninger til Hovedstationens Indretning, foretoges der ogsaa Forandringer i det oprindelige Forslag, idet man ogsaa vilde spare; men man sparede med det Resultat, at man har maattet betale langt mere siden. Det er, fordi man her griber ind i et System, som kan være fornuftigt og forretningsmæssigt udtænkt af de praktisk

ledende Mænd, og griber ind af ganske andre end forretningsmæssige Hensyn, af Hensyn, som slet ikke burde have spillet nogen Rolle. Jeg skal ikke her fremkomme med praktiske Forslag om, hvorledes en saadan stor Forretning som Statsbanerne bør styres. Det har jeg ikke nogen Forpligtelse til i Øjeblikket, og det vil Tiden heller ikke være til. Men det er klart, at det at lade Banerne styre af en lovgivende Forsamlings Medlemmer, som har noget ganske andet at tænke paa og ganske andet at varetage, egentlig er højst ufornuftigt. Det er i det hele taget min Mening, at Statsdrift er u hensigtsmæssig, særlig en Statsdrift af saa kombineret Natur som denne. Det viser sig ogsaa Gang paa Gang, at Banerne styres efter alt andet end forstandige Næringsdriftsprincipper og styres saaledes, at Resultatet bliver, at vi gaar og luller os ind i den Indbildning, at vi kører saa billigt paa Jernbane, og at Banerne betaler sig nok, medens Forholdet i Virkeligheden er det, som det viste sig at være, da vi undersøgte Sagen for nogle Aar siden, at om vi kørte billigt paa Banerne, var et Spørgsmaal, men hvis vi gjorde det, saa betalte vi det i Virkeligheden igennem et Underskud, som i høj Grad bidrog til den slette finansielle Tilstand, vi var kommet ind i.

Jeg skal dernæst gøre en Bemærkning til den samme højtærede Minister i hans Egenskab af Handelsminister. Den højtærede Minister kom ind paa dels en Bemærkning af mig; dels en Bemærkning af det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Stilling), hvori vi udtalte vor Taknemmelighed over de større Bidrag, der var foreslaaede til tekniske Skoler, og den højtærede Minister omtalte en Ytring af det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds om, at de tekniske Skoler burde gøre en Indsats til Fremme af Ungdomsskolesagen. Jeg kan være enig med det ærede Medlem og med den højtærede Minister bl. a. deri, at de tekniske Skoler sidder inde med Bygninger, som de kun benytter en begrænset Tid af Døgnet, ja, for en stor Del kun en begrænset Del af Aaret. Der har tidt været tænkt paa, hvordan disse Bygninger kunde benyttes mere hensigtsmæssigt, da de nu en Gang staar der. Jeg skal ikke fordybe mig i Formen, hvorunder dette kan ske, men jeg kunde godt tænke mig, at man blev enig med de tekniske Skoler om at benytte deres Bygninger i Ungdomsskolens Tjeneste paa de Tider, da de ikke selv har Brug for dem, i den Ungdomsskoles Tje-